

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่.... ฉบับที่.... เดือน..... พ.ศ.....

การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการสู่ความเป็นเลิศ

อัจฉรา เชนันท์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการสู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครู โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 114 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการสู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยค่า t-test สำหรับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิเคราะห์โดยค่า One-way Analysis of Variance

บทนำ

กระแสแห่งการปรับเปลี่ยนทางสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (ปัจจุบันฉบับที่ 12) ได้มุ่งเน้นให้ “การศึกษา” เป็นเครื่องมือ ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สร้างคนที่มีคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานสากล การจัดการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทรอบด้านกระบวนการบริหารจัดการ ได้มุ่งสู่ระบบของการพัฒนาให้สนองตอบต่อสังคมยุคข้อมูลสารสนเทศ ดังนั้น คำว่า “มาตรฐานและคุณภาพ” ของการจัดการศึกษาจึงเป็นแนวคิดสำคัญของสังคมที่ได้กล่าวขานกันมากมายในปัจจุบัน โดยเฉพาะช่วงเวลาแห่งยุคปฏิรูปการเรียนรู้ ภายใต้สาระแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การสร้างและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนเพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศนั้นถือได้ว่าเป็นบทบาทภารกิจของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารนอกจากจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานด้านต่างๆ แล้ว ยังต้องมีทักษะและความสามารถพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มุ่งมั่นและอดทน (สุพล วังสินธุ์ , 2537, หน้า 55 – 67) ปัจจุบันมีโรงเรียนจำนวนมากที่เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพสูง หนึ่งในนั้นที่ได้รับความไว้วางใจของผู้ปกครองและมีเสถียรภาพการบริหารการศึกษา คือโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีการจัดการศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีความมุ่งมั่นในการเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนการสอน แต่ภายใต้ความเป็นเลิศนั้น เนื่องจากโรงเรียนสตรีสมุทรปราการเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีโครงสร้างการบริหารลักษณะกระจายอำนาจ ภายใต้กรอบนโยบายเดียวกัน ซึ่งในการบริหารงานแต่ละฝ่ายย่อมมีวิธีการบริหาร กลยุทธ์ และระบบการบริหารที่แตกต่างกันออกไปตามหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและวิธีการดำเนินงาน การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรแต่ละฝ่ายจึงมีการปฏิบัติงานและความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยนำแนวคิดการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของแมคคินซี ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง กลยุทธ์ บุคลากร วิธีการบริหาร ระบบและวิธีการ คุณค่าร่วม และทักษะในการบริหาร มาประยุกต์ใช้ ผลการศึกษาในแต่ละด้านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและวางแผนพัฒนาการบริหารโรงเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สู่ความเป็นเลิศ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 153 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน ได้จำนวน 114 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิกการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ความเป็นเลิศ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ผู้ความเป็นเลิศ ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคลากร และการจัดกระบวนการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ความเป็นเลิศ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5,4,3,2 และ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ความเป็นเลิศ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ความเป็นเลิศ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ t-test แบบ Independent

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้มีความเป็นเลิศ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยค่า One-way Analysis of Variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่าง รายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe' Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

1. ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อเรื่องการศึกษาการบริหารงานผู้มีความเป็นเลิศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ผู้มีความเป็นเลิศ และด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และการจัดกระบวนการตามลำดับ

2. ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานผู้มีความเป็นเลิศของโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ 0.05

3. ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานผู้มีความเป็นเลิศของโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ต่อเรื่องการวางแผนกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนใหม่ๆ รองลงมาโรงเรียนวางแผนการให้บริการนักเรียนและผู้ปกครองโดยยึดเป้าหมายหลักคือความเป็นเลิศ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

4. ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานผู้มีความเป็นเลิศของโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ต่อเรื่องการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตลอดเวลา รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนแจ้งระเบียบ/คำสั่งต่างๆเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนเปิดเผยข้อมูลผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆแก่ครูและบุคลากร

5. ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานผู้มีความเป็นเลิศของโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ต่อเรื่องการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ผู้มีความเป็นเลิศ โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆสอดคล้อง

กับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และกิจกรรมพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนคัดเลือกผู้แทนครูและบุคลากรร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร และแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชา ตามความรู้ความสามารถ

6. ครู โรงเรียนสตรีสมุทรปราการมีความคิดเห็นต่อเรื่องการศึกษาการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ต่อเรื่องการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลและการจัดกระบวนการ โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีบุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและเพียงพอ รองลงมา คือ ครูและบุคลากรมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนดูแลเอาใจใส่สวัสดิการของครูและบุคลากรทุกระดับ

7. ครู โรงเรียนสตรีสมุทรปราการที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหาร โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สู่ความเป็นเลิศ มีประเด็นสำคัญจะนำมาอภิปรายเป็นรายด้านเรียงตามระดับความคิดเห็นจากสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้

1. ด้านการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนจัดทำโครงการตามแผน กำหนดผู้รับผิดชอบและระยะเวลาการทำงานอย่างครบถ้วนที่มี การกำหนดกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน ไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนและแผนปฏิบัติการของโรงเรียนแสดงงบประมาณและขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหยดฟ้า ราชมณี (2554) ที่ศึกษาการดำเนินงานการวางแผนกลยุทธ์ของ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ พบว่าการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ครบทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา เบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการประเมินสถานภาพของโรงเรียน ด้านการจัดวางทิศทางของโรงเรียนด้านการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการยกย่องและการตรวจสอบทบทวนแผนกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเชิดศักดิ์ สุภโสภา (2553) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลง สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ พบว่า สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษามีการกำหนดทิศทางการบริหารงาน โดยคำนึง ถึงความต้องการ ความจำเป็น มีการวิเคราะห์งานหลักที่สำคัญและจำเป็นของสถานศึกษา และปัญหาของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา คือ การกำหนดนโยบายไม่ได้สะท้อน ปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา และการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ

ไม่สัมพันธ์กับกลยุทธ์ขององค์กร ขาดการทำงานเป็นทีม จำนวนบุคลากรไม่สัมพันธ์กับจำนวนงาน จึงต้องมีการกำหนดวางแผนกลยุทธ์ให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และการกำหนดกลยุทธ์ เป็นเป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต และตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาปฐมวัยที่เป็นเลิศ โดยวิเคราะห์ ทางเลือกในการพัฒนาที่มีความเป็นไปได้จากผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต และตัวบ่งชี้ของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สูงขึ้น ตามที่กำหนด โดยกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ เป้าหมาย การดำเนินงาน และตัวบ่งชี้ พร้อมจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้รูปแบบ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนสตรีสมุทรปราการเพิ่งได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในรูปแบบที่ทันสมัยเข้ามาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังที่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ ระยะ 4 ปี พ.ศ.2555-2558 หน้า 11 ได้ระบุว่า การพัฒนาสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างเครือข่ายทรัพยากร ด้านแหล่งเรียนรู้ให้มีความเข้มแข็ง สามารถใช้ทรัพยากรการศึกษาาร่วมกัน ได้ ทุกที่ ทุกโอกาส และทุกเวลาเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ

2. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนสตรีสมุทรปราการเน้นการจัดการและการบริการ ที่ดี เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสำเร็จในการก่อให้เกิดผลโดยตรง ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น โรงเรียนสตรีสมุทร- ปราการจึงดำเนินการจัดเก็บข้อมูลความต้องการ ความคาดหวัง สร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นเพื่อใช้ ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาอยู่เสมอ และที่สำคัญการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถานศึกษา กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม และตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างดี ดังที่ เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2545) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจ การจัดสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนเปิดเผยข้อมูลผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆแก่ครู และบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนสตรีสมุทรปราการเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่เลย ไม่สามารถที่จะเปิดเผยข้อมูลผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆอย่างทั่วถึง ในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วม และทำปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสจะทำให้ผลงานที่ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ รุ่งนภา ดาอินทร์ (2551, หน้า99) พบว่าการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดี คือ 1) องค์กรบริหาร

ส่วนตำบลคอนแก้วมีการบริหารงานที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และประชาชนในตำบลคอนแก้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในขั้นตอนต่างๆ จึงทำให้องค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้วได้รับรางวัลยกย่องมากมาย โดยเฉพาะรางวัลการบริหารจัดการดีเด่น 5 ปีซ้อน เป็นต้น 2) ปัจจัยทางการบริหารตามแบบจำลอง 7'S ล้วนเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว โดยพบว่าผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้วได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการบริหารทั้ง 7 ด้าน ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารขององค์กรในระดับมาก เจ้าหน้าที่ก็ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการบริหารทั้ง 7 ด้าน ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารขององค์กรในภาพรวมระดับมาก

3. ด้านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนสตรีสมุทรปราการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาองค์ความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการสื่อสาร พัฒนาสมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ ระยะ 4 ปี พ.ศ.2555-2558 หน้า 11)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนคัดเลือกผู้แทนครูและบุคลากรร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร และแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชา ตามความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนสตรีสมุทรปราการยังเป็นครูรุ่นเก่า และจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียน จึงทำให้ไม่สามารถเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ดังที่ รุ่งนภา ตาอินทร์ (2551 , หน้า 99) ได้ศึกษา เรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้วมีการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดี คือ องค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้วมีการบริหารงานที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และประชาชนในตำบลคอนแก้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในขั้นตอนต่างๆ จึงทำให้องค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้วได้รับรางวัลยกย่องมากมาย โดยเฉพาะรางวัลการบริหารจัดการดีเด่น 5 ปีซ้อน เป็นต้น 2) ปัจจัยทางการบริหารตามแบบจำลอง 7'S ล้วนเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว โดยพบว่าผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลคอนแก้วได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการบริหารทั้ง 7 ด้าน ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารขององค์กรในระดับมาก เจ้าหน้าที่ก็ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการบริหารทั้ง 7 ด้าน ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารขององค์กร

4. ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลและการจัดกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คือ โรงเรียนมีบุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและเพียงพอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิธีการที่ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ให้เกิดความรู้สึกที่ดี และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในเรื่องการกำหนดเป้าหมายหลักหรือกรอบแนวคิดหลักไว้เป็นที่ชัดเจน และมีการแจ้ง ระเบียบ/คำสั่งต่างๆเป็นลายลักษณ์อักษรให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ได้ยึดเป็นแนวปฏิบัติใน ทิศทางเดียวกัน ทำให้ระบบการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ นิคม แก้วสา (2548, หน้า 63) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านเพชรละคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ด้านวิธีการบริหารที่ใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานด้วยการแจ้งระเบียบ คำสั่งต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.30$)

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนดูแลเอาใจใส่สวัสดิการของครูและบุคลากร ทุกระดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนสตรีสมุทรปราการเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีบุคลากร เพียงพอ มีการแบ่งหน้าที่ตามสายงานที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ แต่ขาดการให้อิสระครู และบุคลากรภายใต้ขอบเขตของนโยบายและแนวการปฏิบัติของโรงเรียน การสร้างแรงจูงใจ ความสนใจ การดูแลเอาใจใส่เพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้สึกที่ดี มีความกระตือรือร้น เต็มใจปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารยังต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ เซอร์จิโอวานนี (สานิตย์ เชยชุ่ม, หน้า 58 อ้างอิงจาก Sergiovanni, 1999) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ โดยการนำระบบและวิธีการ ต่างๆมาใช้เพื่อจูงใจให้บุคลากรมีความรักและความผูกพันกับหน่วยงาน และทุ่มเทเพื่อความสำเร็จ ของโรงเรียน ถ้าปราศจากความปรารถนาดีจากผู้บริหารในหน่วยงานแล้ว ความสำเร็จของงาน หรือหน่วยงานนั้นจะมีน้อยมาก สอดคล้องกับ มาลี บุญเกตุ (2546, หน้า 51) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ : กรณีศึกษาโรงเรียนเจียไฉ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี พบว่า การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศด้านคน/พนักงาน โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

5. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนสตรีสมุทรปราการสู่ความเป็นเลิศที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้อง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า วุฒิการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็นของครูในการบริหารงาน สู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาคือทำให้โลกทัศน์เปิดกว้าง สามารถเข้าใจนโยบาย ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมุ่งมั่น เชื่อมั่น และศรัทธาในตัวเองมากขึ้น ดังที่ แก้ว รุ่งแดง (2542, หน้า 15 - 16) ได้กล่าวว่า ข้าราชการที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีโลกทัศน์

ที่ก้าวไกลมีความสามัคคี มีความซื่อตรง และมีความเข้าใจอันดีระหว่างครูด้วยกันสามารถเข้าใจ แนวนโยบายได้ดีกว่าครูที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ผลการศึกษาของนิคม แก้วสา (2548, หน้า 63) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านเพชรละคร สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ครูในโรงเรียนบ้านเพชรละคร มีการศึกษาอยู่ 2 ระดับ คือ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี จึงมีความเข้าใจกระบวนการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในระดับมากทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชาติชาย โทสินธิติ (2539, หน้า 45) ที่กล่าวว่า ระดับการศึกษายกระดับการแสดงผลออกในความพึงพอใจของครูต่อการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ และผลการศึกษาของ ประทีป มณีบางกา (2550, หน้า 97) เรื่องการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน มีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนสตรีสมุทรปราการสู่ความเป็นเลิศที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้อง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของครู ในการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บริบทของ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เป็นโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับ ควบคุม ดูแลของกระทรวงศึกษาธิการในรูปแบบสถานศึกษาที่เป็น นิติบุคคล ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายทุกครั้งที่มีการเปลี่ยน ผู้บริหารใหม่อยู่เป็นประจำ เมื่อเปลี่ยนผู้บริหารชุดใหม่จะมีนโยบาย แนวการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงตามสภาพบริบทของสังคม และความต้องการของผู้ปกครอง ดังนั้นจึงมีการประชุมชี้แจง บุคลากรทุกคนทุกระดับ ตั้งแต่เริ่มเข้ามาดำเนินงานในโรงเรียนสตรีสมุทรปราการเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ต่อกระบวนการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองนโยบาย ของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มาลี บุญเกตุ (2546, หน้า 63) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ : กรณีศึกษาโรงเรียนเจีย้ใช้ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ครูที่มี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานใน โรงเรียนเจีย้ใช้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารีรัตน์ นาทีชัยชนะ (2550, หน้า 59) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ตามโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน โดยศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มี ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียนวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ตามโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหาร โรงเรียนสตรีสมุทรปราการสู่ความเป็นเลิศ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ควรมีการประยุกต์การวางแผนจัดระบบงานให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม สามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ภายใต้อิทธิพลมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ความสำเร็จยิ่งใหญ่ขององค์กรคือ กลยุทธ์ที่ออกแบบมาเป็นอย่างดี เป็นที่เข้าใจของผู้คนในองค์กร แสดงให้เห็นว่าการเชื่อมโยงการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนด คัดเลือกกลยุทธ์ วางแผนปฏิบัติการ มีระบบการวางแผนที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกด้าน สามารถยืดหยุ่นปรับประยุกต์ใช้ได้ ตามสถานการณ์ก็จะส่งผลให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

2. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรเน้นการจัดการและการบริการที่ดีเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา ทั้งในด้านการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา โดยข้อมูล ที่ได้ต้องตระหนักถึงความเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในเชิงสถิติ

3. ด้านการวิเคราะห์และการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศ ควรต้องมีการวัด วิเคราะห์ จัดเก็บข้อมูล จัดองค์ความรู้ในการบริหารวิชาการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สามารถนำข้อมูลมาใช้งานได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษา ให้เป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

4. ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลและการจัดกระบวนการ ควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถและการเพิ่มศักยภาพของครูและบุคลากรโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- นารีรัตน์ นาทิชัยชนะ. (2550). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานในเครือโรงเรียนศุภรัตน์ จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิคม แก้วสา. (2548). การบริหารงานสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านเพชรละคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2531). เทคนิคการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์
- ประทีป มณีบางกา. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุพร เขต 2. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มาลี บุญเกตุ. (2546). การศึกษาการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ : กรณีศึกษาโรงเรียนเจ็ยไ้ อำเภอนาทม จังหวัดตราดบุรี. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุจา รอดเข็ม. (2547). การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิภาพองค์การของวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประยุกต์ตามแนวทางการประเมินองค์การแบบสมดุล. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชนจำกัด (มหาชน).
- รุ่งนภา ตาอินทร์. (2551). ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2545). ภาพลักษณ์ของโรงเรียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2558 จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/SchoolImage.htm>.
- ศานิตย์ เชษฐม. (2543). แนวทางการบริหารงานเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นครปฐม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. อุดลำเนา.
- สมชาย ไชยจินดา. (2542). การดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพล วังสินธุ์. (2537). “โรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศ” สารพัฒนาหลักสูตร. 14 (119), หน้า 55 3 67.